

Diskriminace a špatné zacházení se seniory

MUDr. Tamara Tošnerová
Ambulance pro poruchy paměti FNKV
Ústav lékařské etiky a ošetřovatelství
3.LF UK, Praha 10
tosner@fnkv.cz

Ageismus

Tendence preferovat mladší kandidáty přes stejně nebo dokonce lépe kvalifikované starší

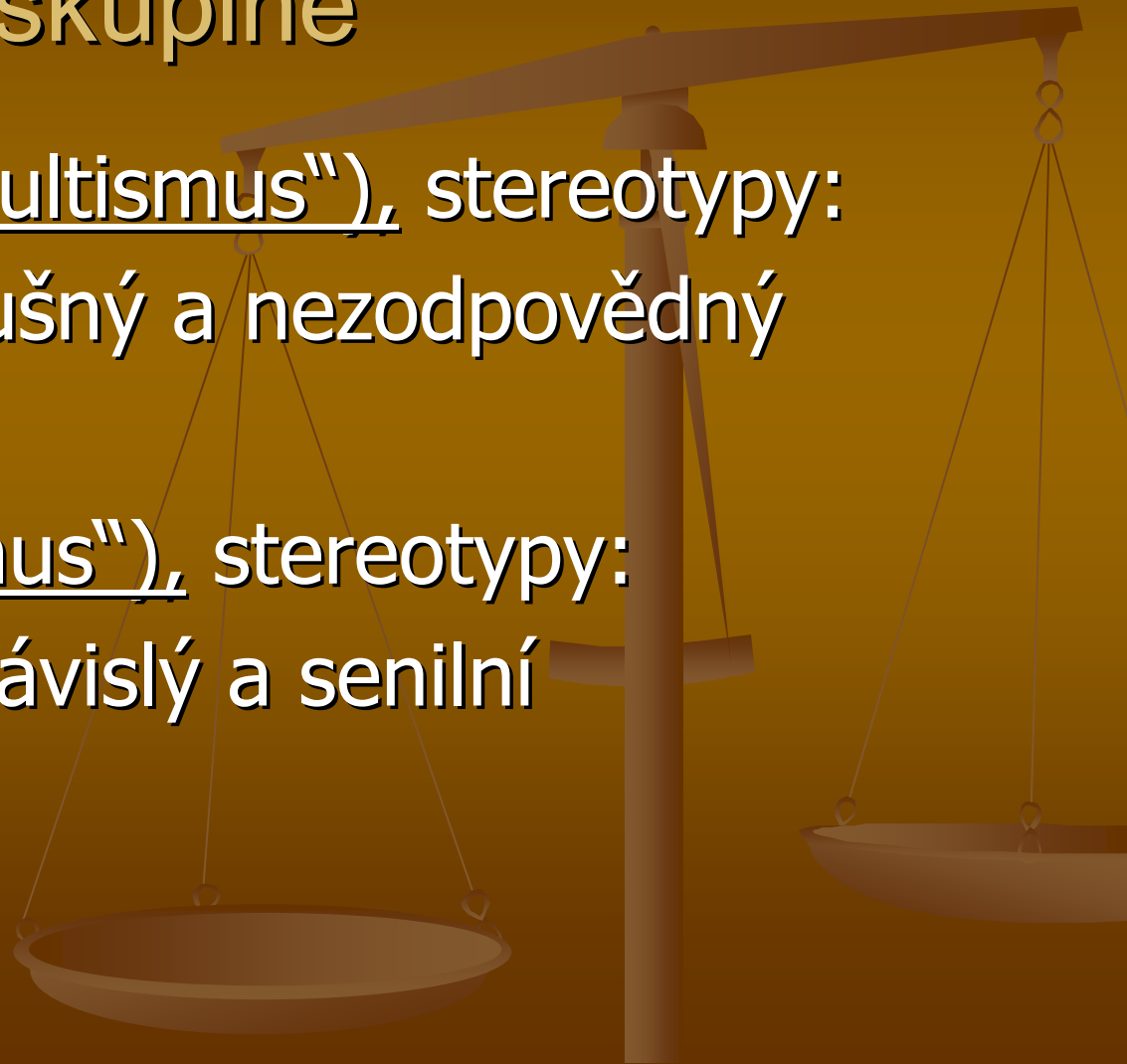
Např. v komerčním funkcích, v kulturním prostředí, obdivující vitalitu a fyzickou krásu mládí,

zatímco profese spíše vyžadují mravní nebo kvality intelektuála.

Ageismus

předpojatost proti jakékoli věkové skupině

- Dospívající („Adultismus“), stereotypy: nezralý, neposlušný a nezodpovědný
- Senior („Ageismus“), stereotypy: pomalý, slabý, závislý a senilní

Diskriminace stáří ageismus

Mýty o stáří

1. Staří žijí v rozvinutých zemích - *do roku 2020 se výrazně přiblíží. Střední délka života vzrůstá, snižuje se počet dětí*
2. Staří lidé jsou stejní
3. Staří mužů a žen je stejné - u žen *osteoporóza, diabetes, hypertenze, inkontinence, artritida*
4. Staří je křehké – potřebující péči
5. Staří nemají společnosti čím přispět
6. Staří je ekonomickou zátěží společnosti

Nákupy starších 2005

Osoby starší 50 let kupují (údaje se týkají celkového evropského trhu):

- 50 % všech nových aut a 80 % luxusních značek
- 50 % všech prostředků péče o pleť
- 55 % kávy
- 50 % minerálních vod
- 50 % jedlých olejů a 60 % olivového oleje
- 40 % mléčných výrobků
- 35 % všech cest a 80 % okružních cest

Pramen: Bbw Marketing

TOP 10 hodnot a postojů seniorů významných pro sortimentní politiku

Pramen: BBDO/Perfect Ager 2010

Pořadí	Hodnoty, sklony, postoje	Význam s rostoucím věkem spíše
1.	duševní zdraví (91 %)	zůstává stejný
2.	čistota (89 %)	roste
3.	potřeba informací (87 %)	roste
4.	upravený zevnějšek (86 %)	roste
5.	pořádek (83 %)	roste
6.	trvalost (81 %)	roste
7.	zdravá strava (80 %)	roste
8.	životní prostředí (78 %)	zůstává stejný
9.	tělesné zdraví (78 %)	roste
10.	nezávislost (72 %)	roste

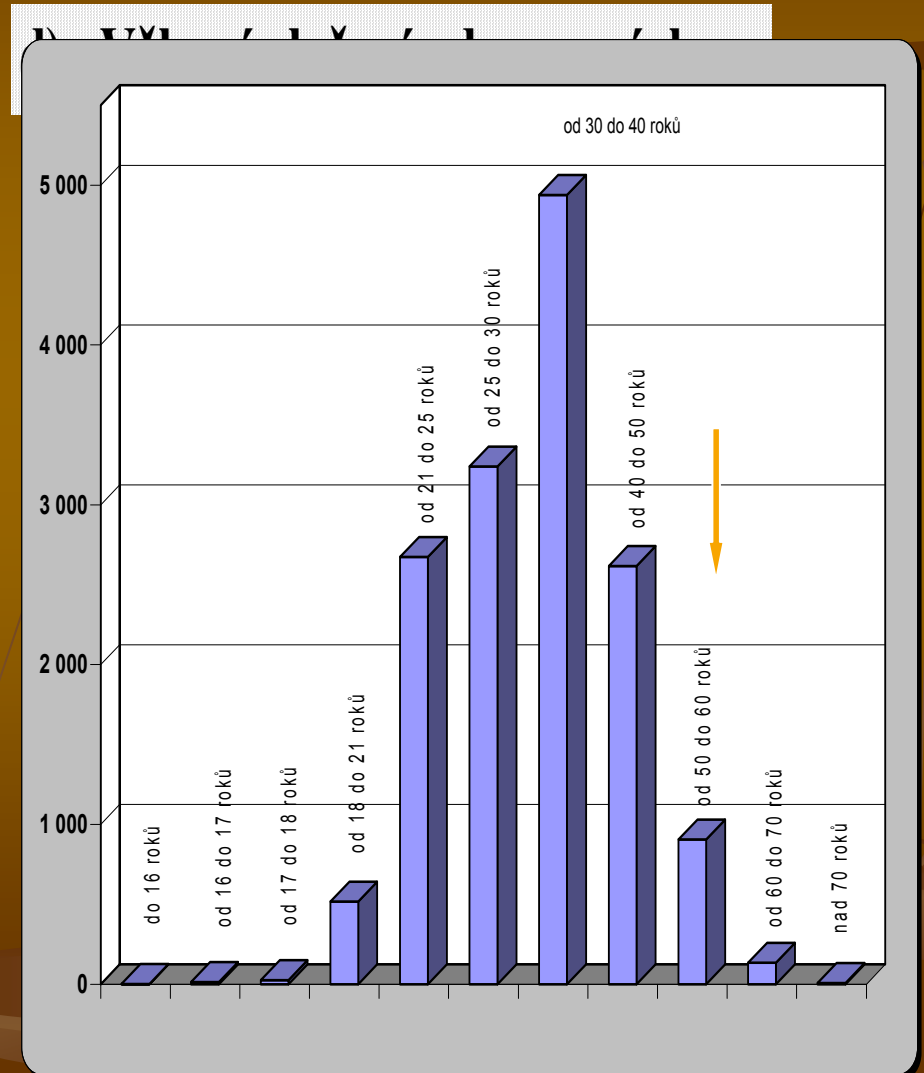
Ageismus

bere v úvahu privilegia mládí,
zřídka dostupné ve stáří

- Mladí mohou chybovat či být pomalí bez nálepky nemohoucí či senilní
- Mladí mohou zapomenout jméno nebo adresu bez toho, že by se s nimi jednalo blahosklonně
- Mladí mohou být popudliví nebo nepříjemní bez toho, že by se nazývali podivínská nebo potrhlí
- Mladý muž zobrazovat a sdělovat své sexuální pocity nebo citový stav na veřejnosti aniž by byl nazván oplzlým dědkem
- Mladí lidé mohou sdělovat příznaky nemocí a zaujmou vážněji spíše než pohled „on stárne“

Stárnoucí věk nechrání ...

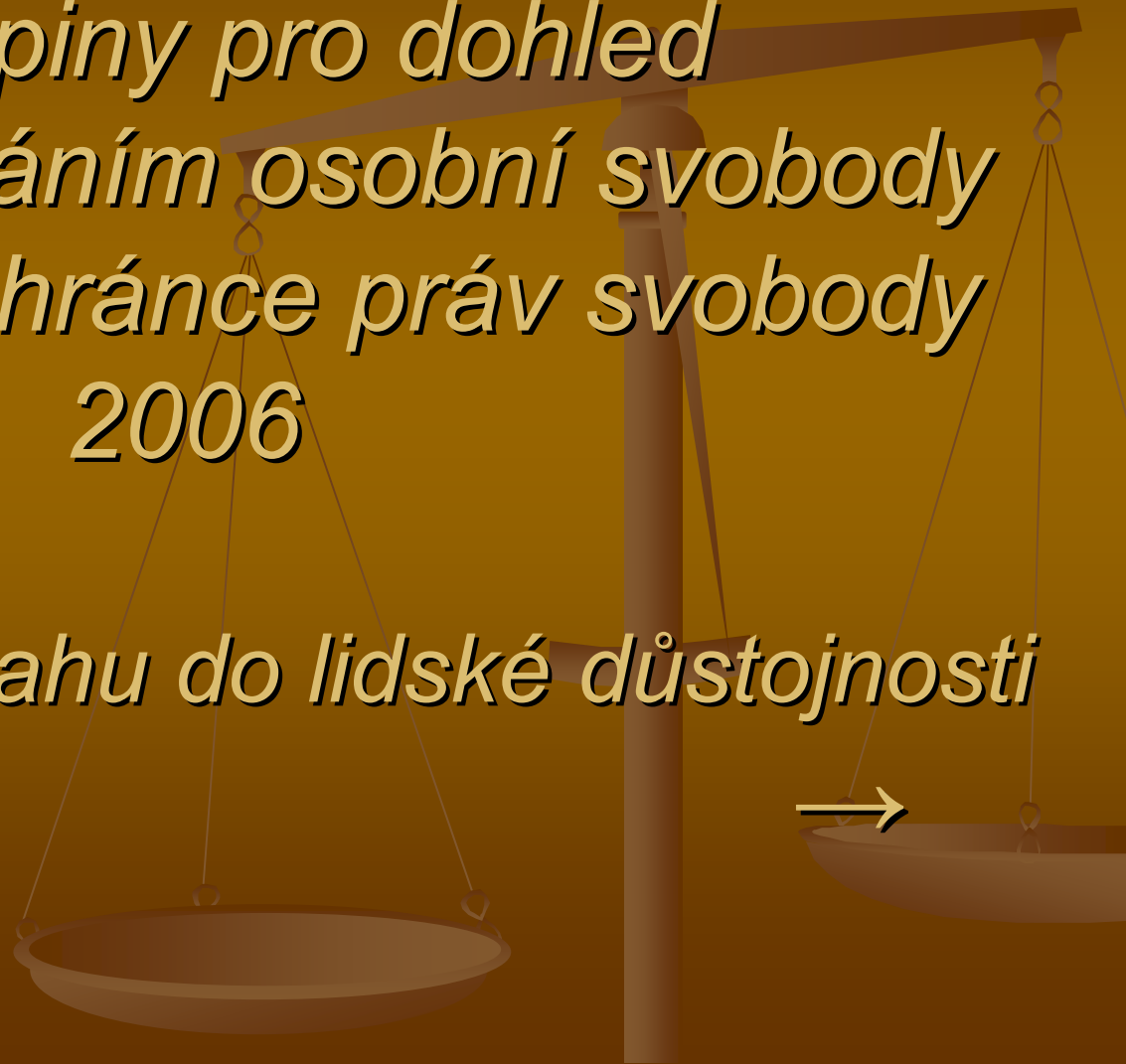
Věkové složení odsouzených 2004

Špatné zacházení

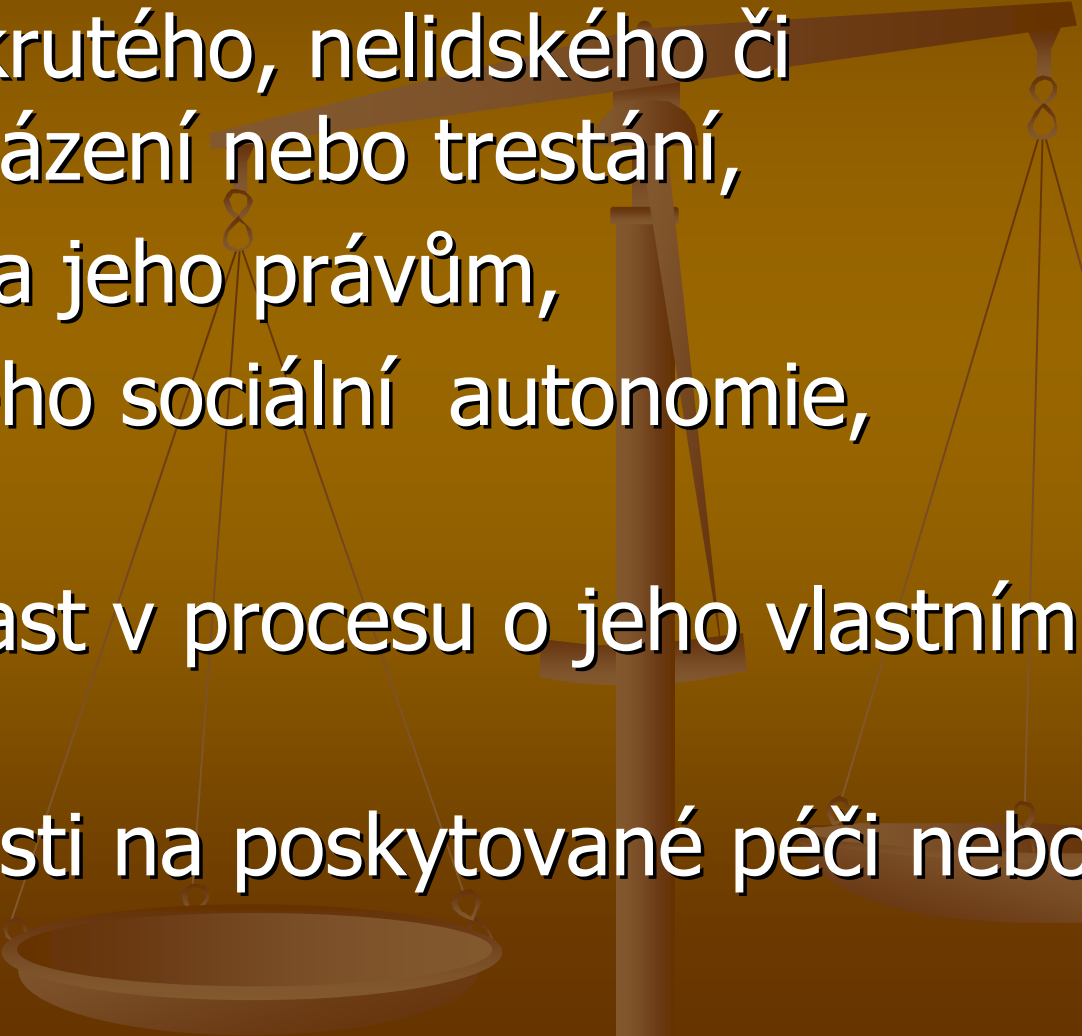
*dle skupiny pro dohled
nad omezováním osobní svobody
veřejného ochránce práv svobody
2006*

Podle míry zásahu do lidské důstojnosti

Špatné zacházení

Jednání nerespektující lidskou důstojnost

- podobu mučení, krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání,
 - neúcty k člověku a jeho právům,
 - nerespektování jeho sociální autonomie, soukromí
 - práva na spoluúčast v procesu o jeho vlastním životě
 - zneužívání závislosti na poskytované péči nebo její prohlubování
-

Pojmy spojené s týráným a zneužívaným stárím

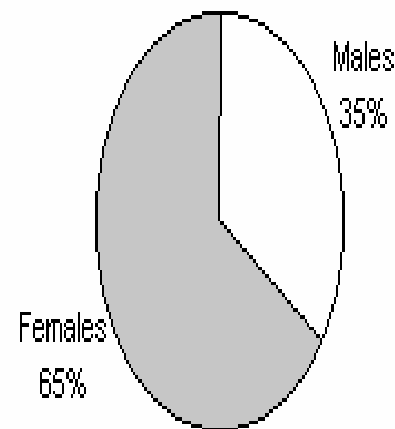
1. Fyzické zneužívání
2. Sexuální zneužívání
3. Psychologické a emocionální zneužívání
4. Zanedbání
5. Vlastní zanedbání
6. Opuštění
7. Finanční nebo materiální vykořisťování, vydírání

poznatky z USA z National Center On Elder Abuse, 1996

Oběti špatného zacházení ve stáří, USA

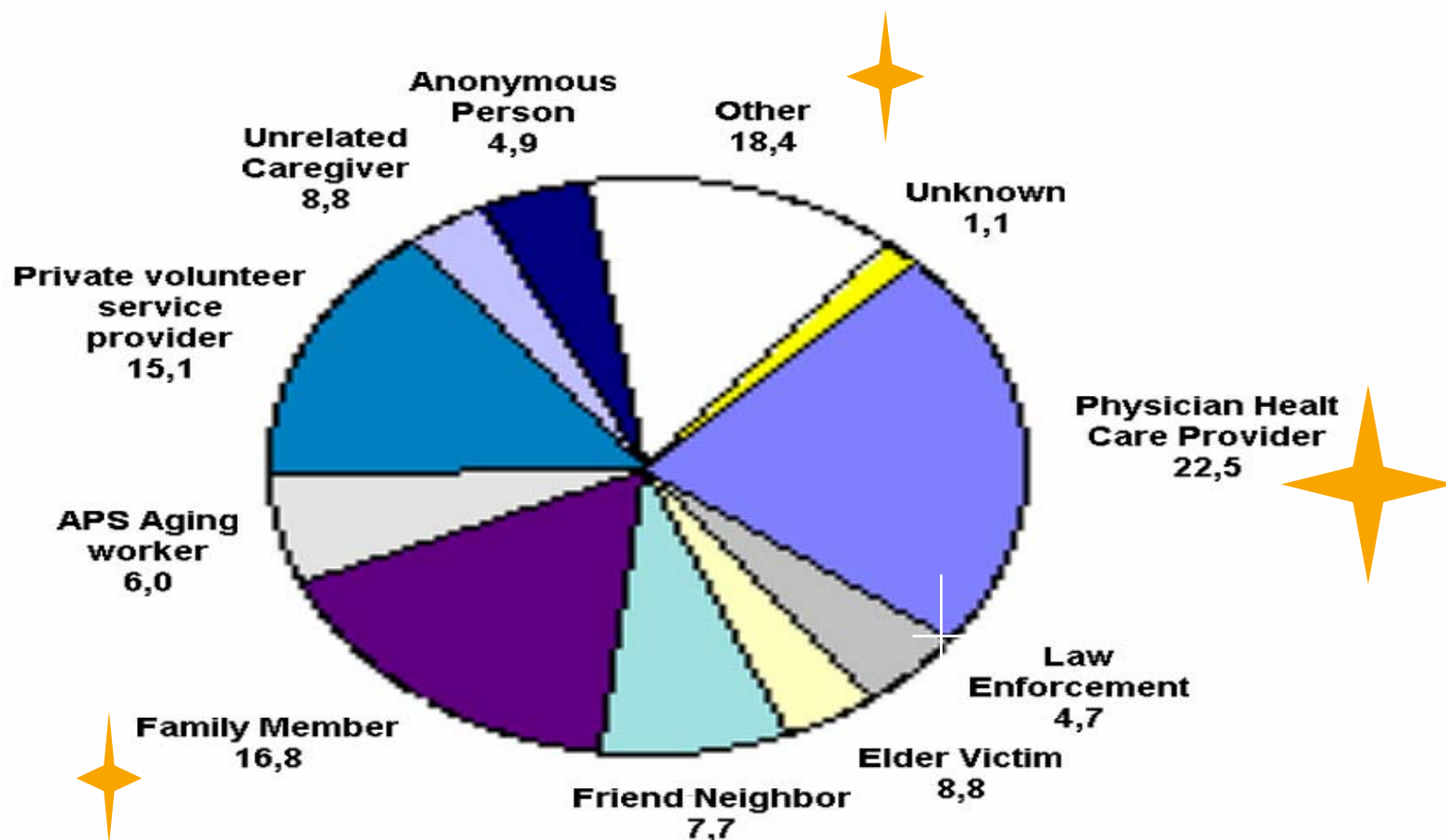
bariéry hlášení:

- popírání zneužívání
- odpor k intervenci
- neznalost, kam se obrátit o pomoc
- protokol k hodnocení
- nejasností hranic diskrétnosti
- obava z odvety
- nedostatek znalosti o prevalenci a definicích zneužívání seniorů

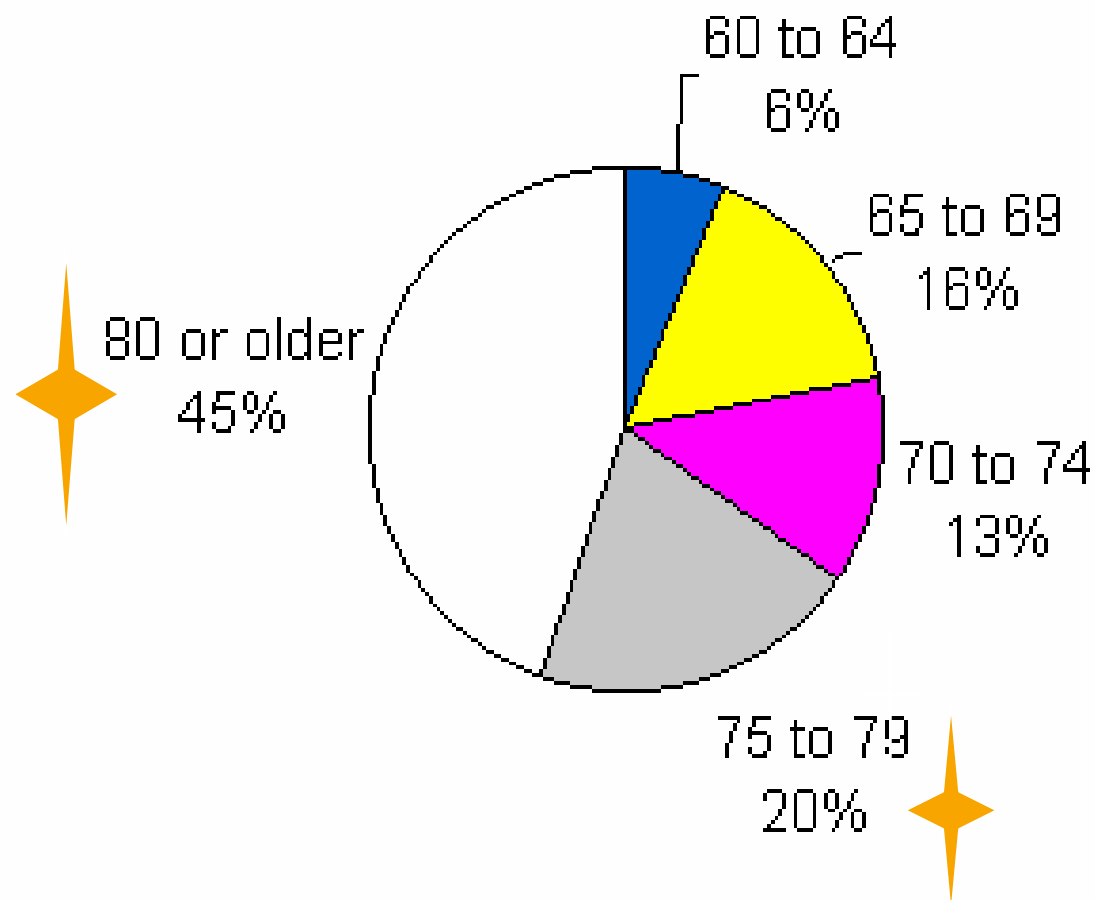

Hlášení domácího násilí u seniorů USA

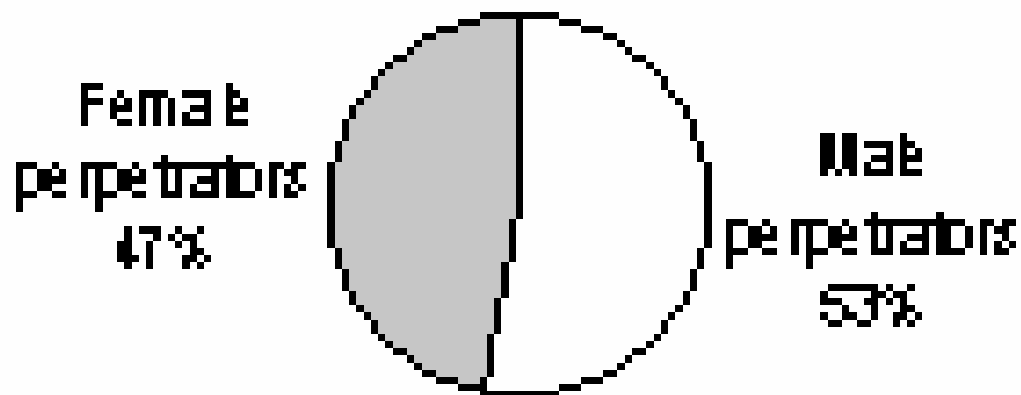
Reporters of Domestic Elder A.

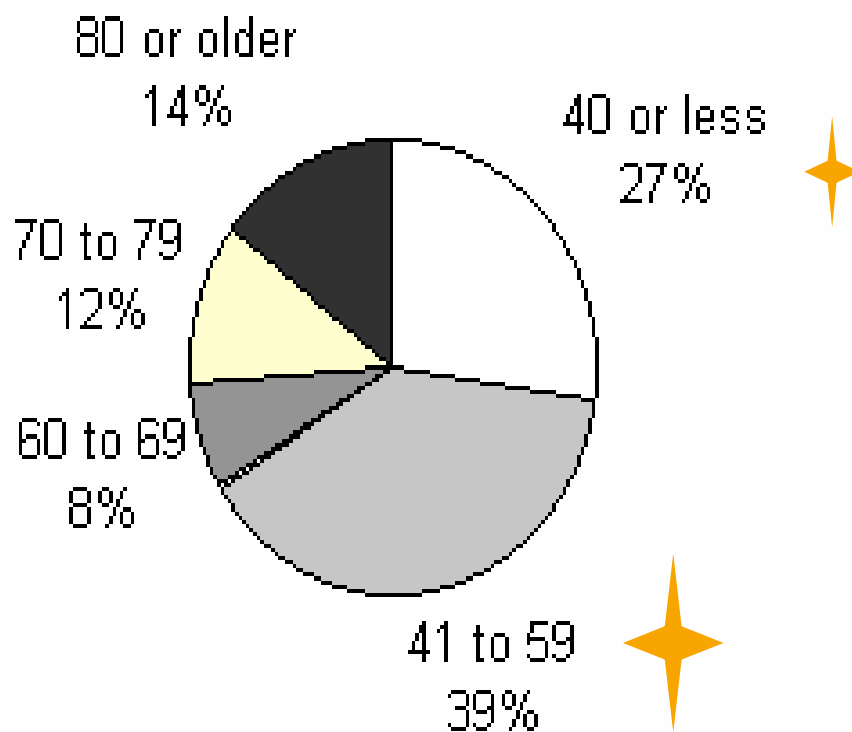
Věk zneužívaných v USA

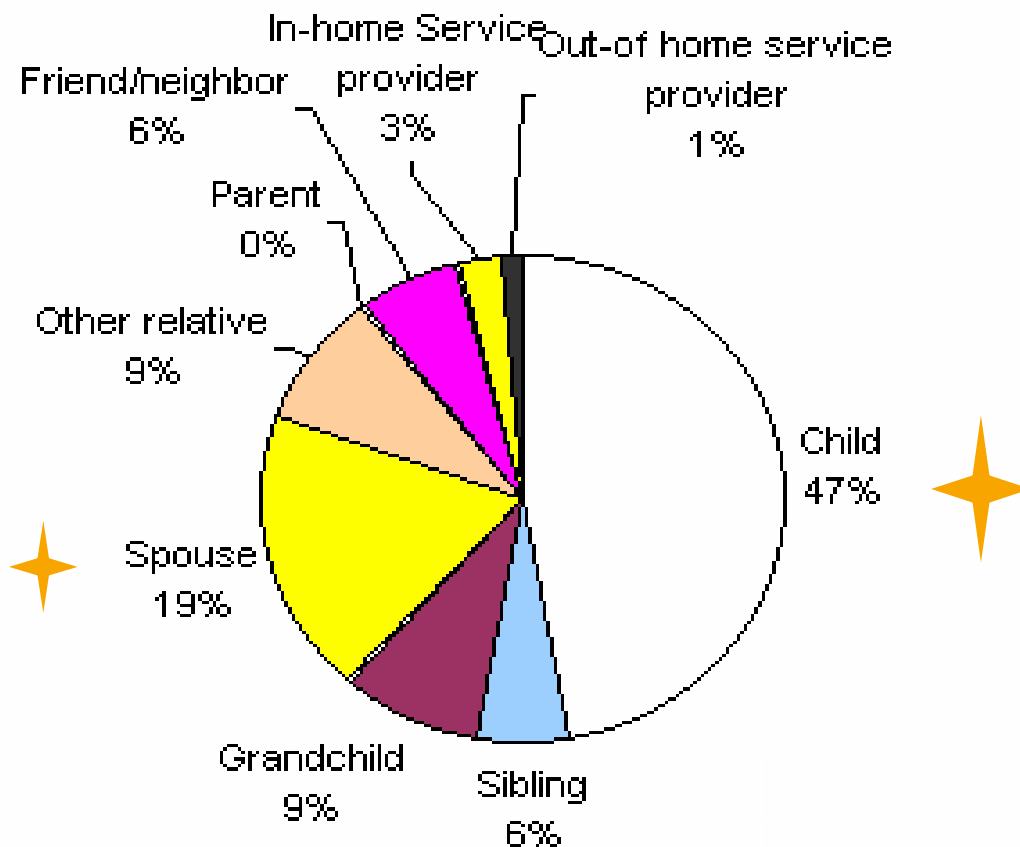
Pachatelé špatného zacházení se seniory dle pohlaví (USA)

Pachatelé špatného zacházení se seniory dle věku (USA)

Pachatelé špatného zacházení u seniorů dle vztahu (USA)

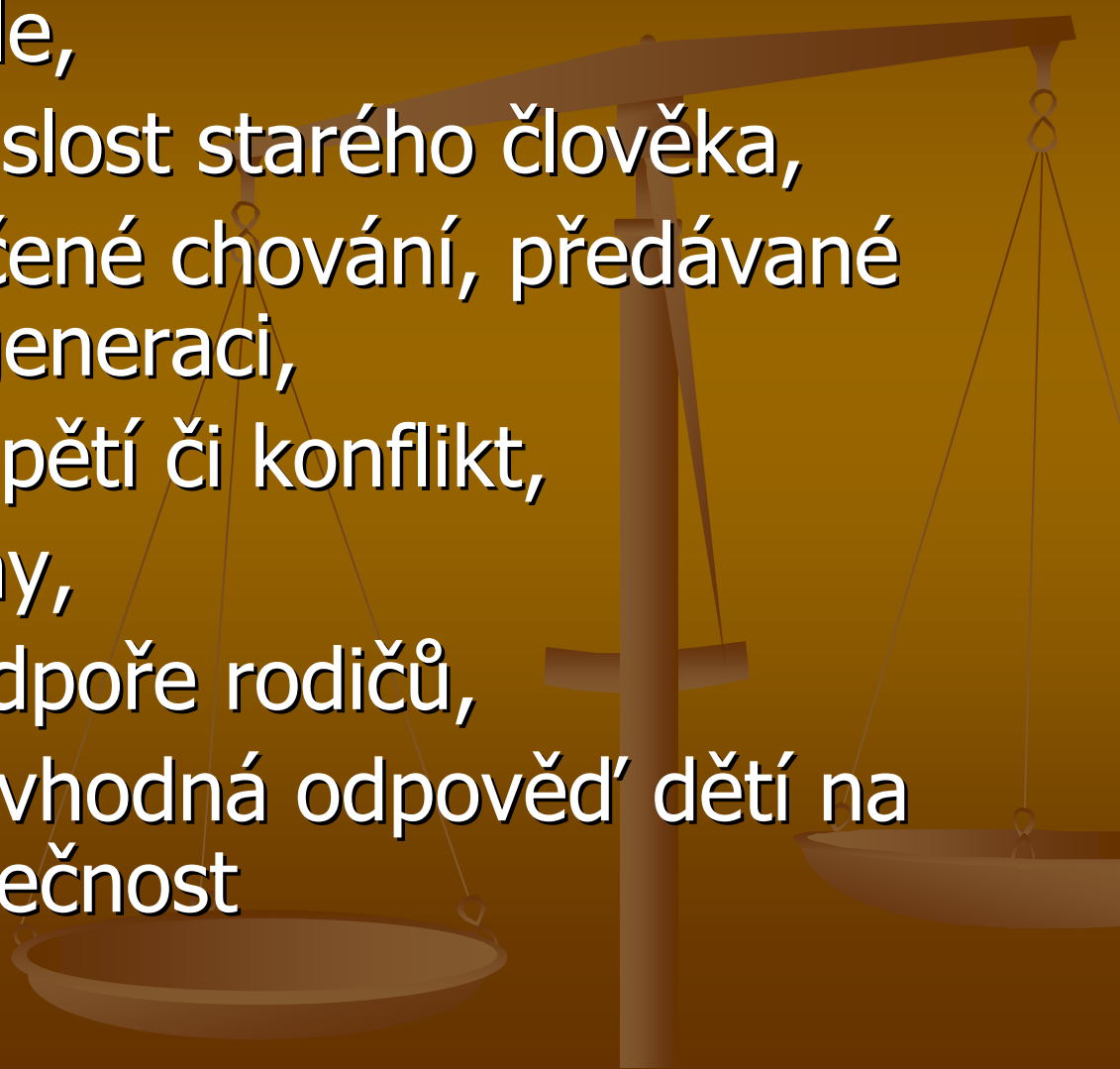

Týraný senior? ČR

Důvody zneužívání starého člověka

- zátěž pečovatele,
- postižení a závislost starého člověka,
- násilí jako naučené chování, předávané z generace na generaci,
- odpověď na napětí či konflikt,
- osobní problémy,
- závislost na podpoře rodičů,
- zneužívání - nevhodná odpověď dětí na vlastní nedostatečnost

Z přednášek zdravotníků

Charakteristika geriatrických pacientů:

- nyní v ČR 13% obyvatel >65 let s předpokládaným zvýšením absolutního počtu o 31% do roku 2020
- prevalence poruch chování u populace >65 let je 10% a zvyšuje se až na 30% u 80-ti letých.
(u pacientů na odděleních geriatricie v LDN 70 - 90%)
- polymorbidita psychická a somatická
- vyšší citlivost k psychofarmakům
- vyšší výskyt nežádoucích účinků než u mladší populace
- variabilní farmakokinetika
- polypragmazie a vysoké riziko lékových interakcí

Propuštění z nemocnice 16.2.2006

- Přístup personálu
- Syndrom vyhoření u zdravotníků

*Foto se souhlasem
nemocné 84 l. vdovy*

Zneužívání starého člověka v pohádkách brí Grimmů

- *Snímky z Perníkové chaloupky pod Kunětickou horou u Pardubic*

Michael Bílek (sochař)

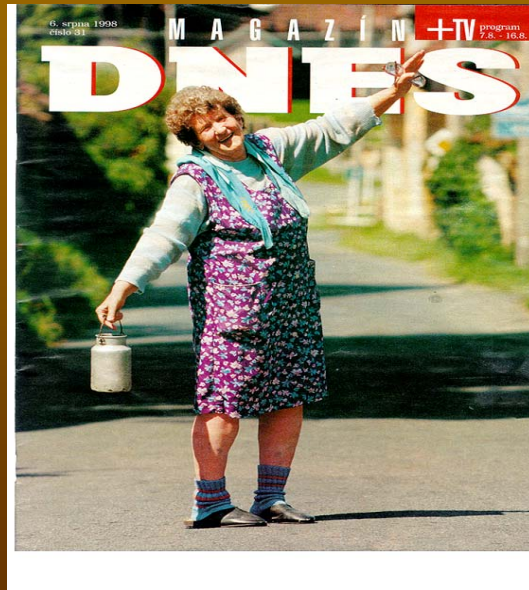
Babička

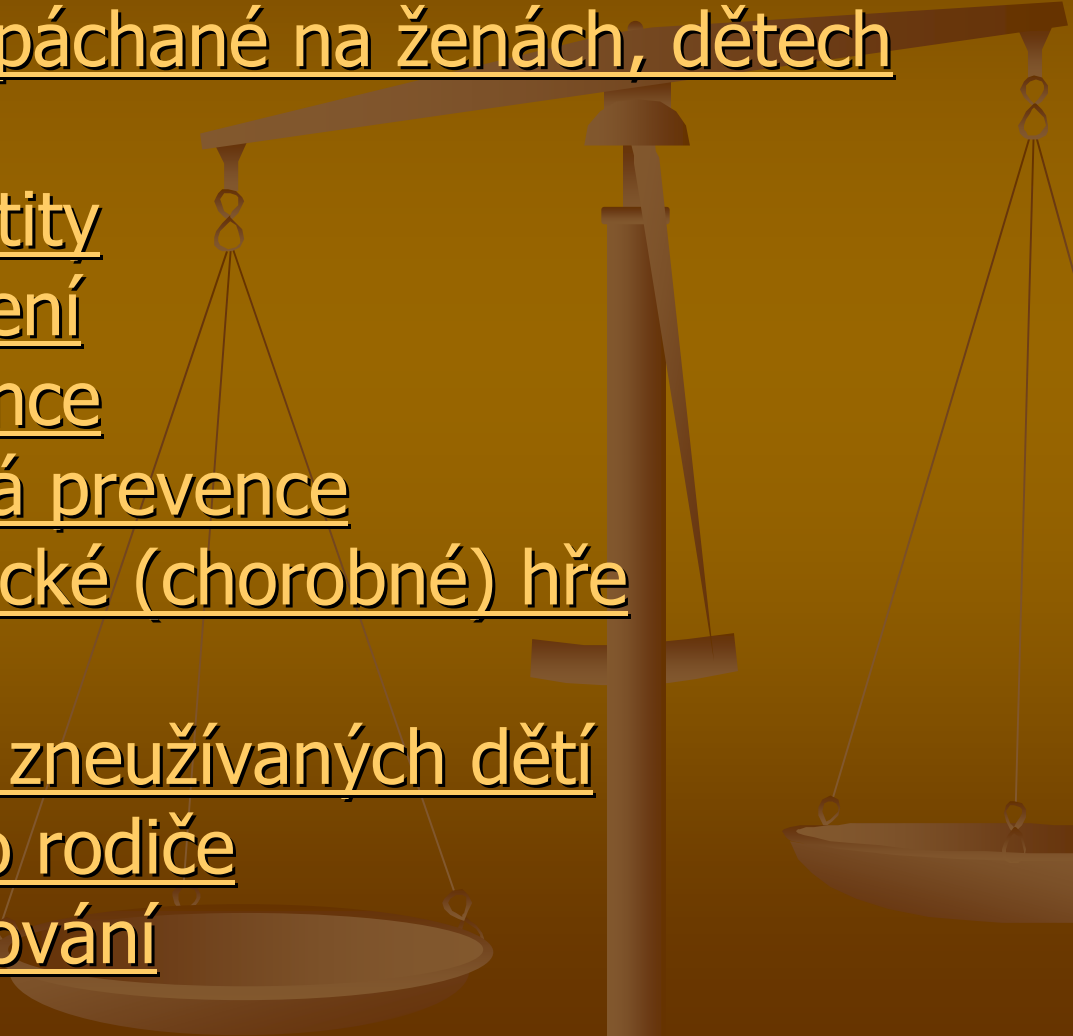
Senioři ve Skandinávii

Senioři v reklamě ČR

Sociálně patologické jevy (Kde je zneužívané stáří?)

- Šikana a násilí
 - Domácí násilí, násilí páchané na ženách, dětech
 - Záškoláctví
 - Problém krize a identity
 - Alkoholismus a kouření
 - Kriminalita a delikvence
 - Drogy a protidrogová prevence
 - Závislost na patologické (chorobné) hře
 - Extremismus
 - Syndrom týraných a zneužívaných dětí
 - Syndrom zavrženého rodiče
 - Rizikové sexuální chování
 - Sekty
-

Zápisky o životě, smrti a útěku na Měsíc

Saroyan William, Argo, 2001

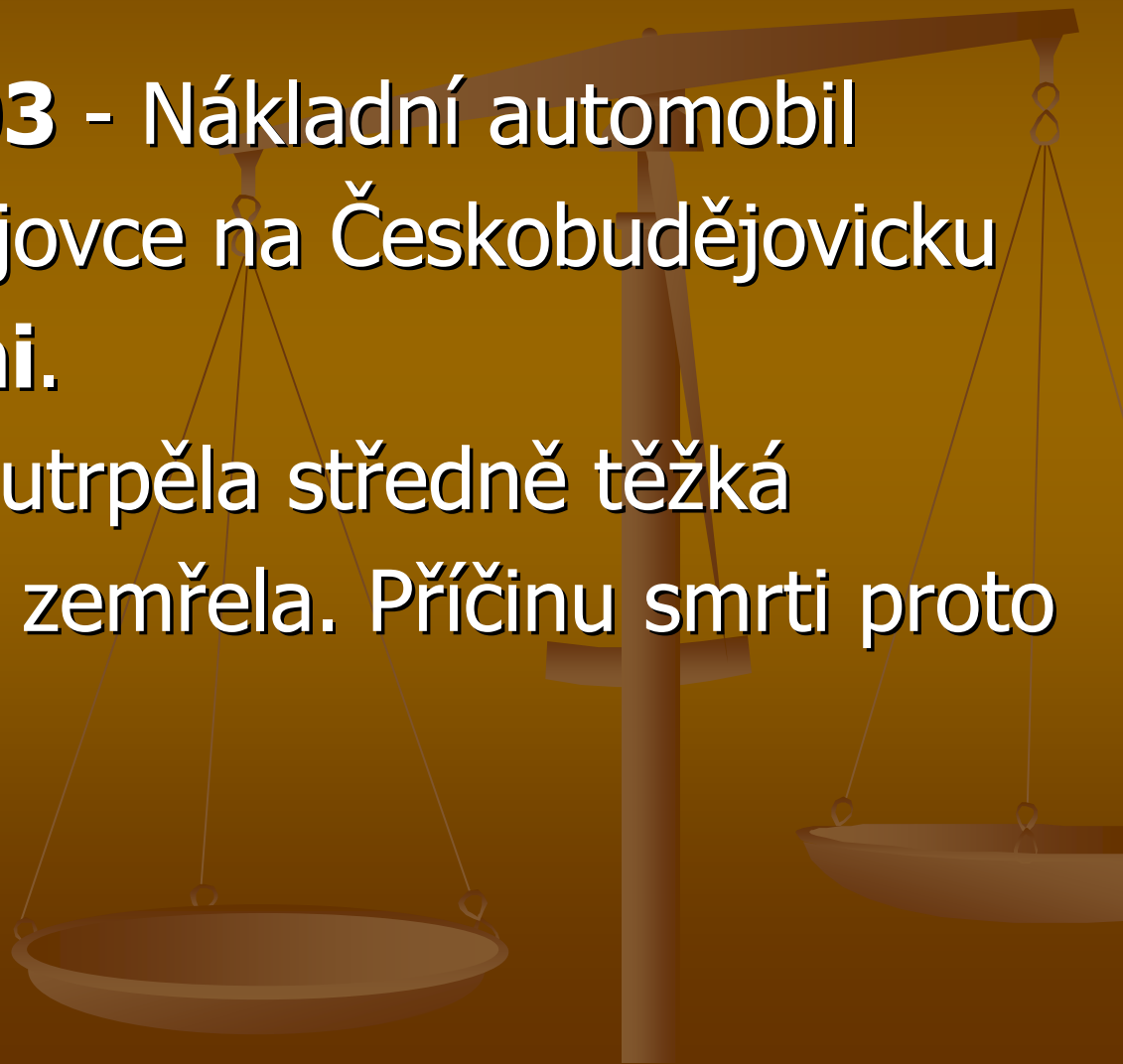
- Kniha napsaná v Saroyanově nejtypičtějším žánru osobním, literárním eseji.
- V knize z roku 1970 už poněkud starší Saroyan zaznamenává své myšlenky o životě, smrti, cestování vesmírem a časem, o kávě a cigaretách, o cti a o tom, jak stárnout.
- Přestože je už starší, stále v textu nalézáme onoho bravurního vypravěče stále mladého a dobrodružného ducha, kterého lze poznat podle humoru, zvědavosti, soucitu i citlivého vzteku.

Saroyan, William, 1908-1981

Černá kronika

17.11.2006 13:03 - Nákladní automobil srazil ráno v Krasejovce na Českobudějovicku **67letou chodkyni.**

Žena podle lékařů utrpěla středně těžká zranění, ale přesto zemřela. Příčinu smrti proto určí pitva.

Situace v ČR?

- V.s. stejná jako v ostatních zemích EU, USA
- Chybí data, monitoring...především ochota

